

Vold

Sanitetskvinnene jobber aktivt for at kvinner skal kunne leve trygge liv, frie for vold og overgrep.

Våre politiske krav

Forebygging av vold

- Myndighetene og utdanningsinstitusjonene må sikre voldskompetanse inn i fagplan for høyere utdanning til alle relevante yrkesgrupper innenfor instanser som politi, helsetjenester, Nav, sosiale tjenester, barnevern, eldreomsorg, barnehage og skole. Det må samtidig sikres kompetanseheving for de som er i arbeid. Dette må inkludere kompetanse om tidlige tegn på vold, helhetlig og normkritisk voldskompetanse, interseksjonelt blikk på vold, fokus på særlig utsatte grupper, taushetsplikt, avvergingsplikt, gjensidig vold og høykonflikt.
- Myndighetene og virksomhetseiere må sikre god undervisning om samtykke, vold og seksuell trakassering på skole og andre relevante arenaer slik som eldresenter, sykehjem og menigheter. Det er behov for kompetanse om hva som er sunne relasjoner, hvor grensene går tilknyttet kontroll og vold, og å gjenkjenne usunne mønstre hos seg selv og andre.

Rettigheter for og oppfølging av voldsutsatte

- Myndighetene må sørge for at alle kommuner har en aktiv handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner, der kommunenes krisesentertilbud står i sentrum av arbeidet, i tråd med NKVTS sin veileder for utvikling av kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. En handlingsplan bør være tverrsektoriell, forpliktende og revideres jevnlig. Planen bør stille krav til kommunens arbeid med forebygging, avdekking og håndtering av vold, inkludert oppfølging av voldsutsatte.
- Hver kommune må ha en familievoldskoordinator som samarbeider tett med krisesentrene, politiets familievoldskoordinator og andre aktuelle tjenester, og som følger opp og koordinerer handlingsplanarbeidet. En familievoldskoordinator bør ha ansvar for det forebyggende voldsarbeidet i den enkelte kommune. Arbeid mot vold må ses i sammenheng med det generelle folkehelsearbeidet i kommunen.
- Myndighetene bør tydeliggjøre hvilke rettigheter voldsutsatte har, både ovenfor forvaltningen samt befolkningen for øvrig, og sørge for at rettighetene bli oppfylt på ulike forvaltningsnivå. Voldsutsatte har krav på tilrettelagt oppfølging og en samordning av tjenester, men vi vet at oppfølgingen i dag er mangelfull.

- Myndighetene må sikre et godt krisesentertilbud over hele landet gjennom øremerkede midler, geografisk tilgjengelighet og heldøgns bemanning. Krisesentrene er viktig for lavterskel informasjon, hjelpetilbud og rådgivning.
- Myndighetene må revidere dagens krisesentertilbud og krisesenterlov, dette blant annet for å sikre at voldsutsatte har tilgang på krisesentertilbud, at tilbudet er tilrettelagt brukergrupper med ulike behov og å tydeliggjøre ansvaret for oppfølging i reetableringsfasen.
- Myndighetene må sikre at politiet har tilstrekkelige ressurser til å etterforske vold i nære relasjoner. Etterforskning og oppfølging av voldssaker skal være en prioritet. Sikkerheten til voldsutsatte må stå i fokus, ved for eksempel økt bruk av omvendt voldsalarm. Samtidig bør det kreves at man synliggjør og fører statistikk over alle volds- og voldtektssaker som henlegges.

Frivillighetens rolle på voldsfeltet

- Myndighetene må sikre at Ressursvenn/mentorordning for voldsusatte får forutsigbar finansiering gjennom statsbudsjettet. Vi ber om 5 millioner kroner for å videreutvikle og sikre drift av aktiviteten.
- Myndighetene må sikre nasjonalt tilgjengelige lavterskeltilbud og hjelpetiltak til voldsutøvere, slik som ATV og Brøset-modellen.

Samtykkelov

- Myndighetene må innføre en samtykkelov i Norge. En samtykkebasert voldtektsparagraf må bygge på et aktivt samtykke; en “bare ja betyr ja”-modell.

Bakgrunn

Norske Kvinners Sanitetsforening jobber for forebygging av vold. Alle kan utsettes for vold, men det er kvinner som i all hovedsak utsettes for den grove og gjentakende volden, og for seksualisert vold. Det er også en stor overvekt av kvinner blant ofre for partnerdrap. Vold mot kvinner og vold i nære relasjoner er derfor en av vår tids største likestillingsutfordringer. Sanitetskvinnene går i bresjen for å bryte tabuer og bekjempe vold mot kvinner og vold i nære relasjoner. Det er uakseptabelt at vold som skjer i hjemmet skal forbli innenfor husets fire vegger.

Norske myndigheter er bundet av flere internasjonale forpliktelser når det gjelder å forebygge, avdekke og håndtere vold i nære relasjoner. Istanbulkonvensjonen ble ratifisert, og dermed en del av norsk lov, i 2017. Istanbulkonvensjonen er Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner. Gjennom tilslutning til konvensjonen har Norge forpliktet seg til å arbeide målrettet for å bekjempe slik vold.

FNs kvinnekonvensjon ble laget for å sikre menneskerettighetene til kvinner og jenter, og Norge ratifiserte i 1981. Alle land som har ratifisert konvensjonen har forpliktet seg til å beskytte kvinner mot diskriminering, og sikre sivile, sosiale, økonomiske og politiske rettigheter.

I tillegg er kommunenes ansvar for å forebygge, avdekke og håndtere vold i nære relasjoner beskrevet i Lov om kommunale helse- og omsorgstjener §3-3 a og Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova).

Noen sentrale tall og fakta:

- Omtrent 10 % av kvinner oppgir at de har blitt utsatt for alvorlig fysisk vold av sin partner.
- 1 av 5 norske kvinner rapporterer å ha blitt voldtatt. Halvparten av dem var under 18 år da overgrepet skjedde.
- Omtrent 1600-2000 voksne personer, i all hovedsak kvinner, har boopphold på krisesenter hvert år. Hvert år har omtrent 1500 barn opphold sammen med en av sine foresatte.
- Hvert fjerde drap som blir begått i Norge er partnerdrap, og ofrene er i all hovedsak kvinner. Statistikk viser at i 7 av 10 partnerdrap har det vært registrert voldshistorikk i forkant av drapet.
- Kommunene har en omfattende forpliktelse til å forebygge vold og overgrep. Kun 4 av 10 kommuner har handlingsplaner mot vold i nære relasjoner.
- Kompetanseteamet mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll håndterte 891 enkeltsaker i 2022, et høyere antall enn noe år tidligere, og en økning på 17% fra året før.

Begreper og definisjoner

Vi bruker i hovedsak begrepene *vold mot kvinner og vold i nære relasjoner*.

Vold mot kvinner forstås som et brudd på menneskerettighetene og en form for diskriminering av kvinner, og omfatter alle kjønnsavhengige voldshandlinger som fører til, eller som det er sannsynlig at kan føre til, fysisk, seksuell, psykisk eller økonomisk skade eller lidelse for kvinner, inkludert trusler om slike handlinger, tvang eller vilkårlig frihetstap, enten de skjer i den offentlige eller den private sfæren.

Vold i nære relasjoner forstås som alle handlinger med fysisk, seksuell, psykisk, materiell eller økonomisk vold som er utøvd i familien eller i nære relasjoner, eller mellom tidligere eller nåværende ektefeller eller partnere, uavhengig av om voldsutøveren har eller tidligere har hatt felles bosted med offeret. Inkludert her er negativ sosial kontroll og æresrelatert vold.

Vi bruker begrepene *voldsutøver* og *voldsutsatt*.

Våre aktiviteter

- [Ressursvenn](#)
- [Alliansen Rød knapp – stopp vold mot kvinner](#)
- [Kurs om æresrelatert vold og negativ sosial kontroll](#)
- Åpne møter med voldstematikk
- [Samtykkealliansen](#)

Strategiske dokumenter, rapporter og lovverk

- [Norsk skyggerapport til Istanbulkonvensjonen 2020](#)
- [Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner](#)
- [Lov om kommunale krisesentertilbud](#)
- [Frihet fra vold – Regjeringens handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner 2021–2024](#)
- [Veileder for utvikling av kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner](#)
- [Evaluering av Ressursvenn: Et frivillig hjelpetiltak for voldsutsatte personer i reetableringsfasen](#)
- [Noen å høre til: Mentorordninger for unge som har brutt med familien sin](#)
- [Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv](#)
- [Krisesenter – kommunenes arbeid og oppfølging i reetableringsfasen](#)
- [Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetens innsats mot vold i nære relasjoner](#)

Dette dokumentet revideres årlig. Sist revidert 12.05.23